

Simunas töotab oktoobrikuu kujuneda üsna sündmusterohkeks, eriti sealsele kirikurahvale, aga ka muidu kultuurihuvilistele. Nimelt tahetakse märkida sealse, ühe Eesti ala vanima maakiriku 770 aasta juubelit, mis puhul korraldatakse mitmesuguseid üritusi.

Enne aga mõned andmed Simuna koguduse ja kiriku ajaloost, mis põhinevad 1937. aastal ilmunud Rakvere kolmainu koguduse II pihtkonna õpetaja Bruno Ederma ja Asta Jaiki toimetatud teatmeteosele «Eesti Evangeeliumi Luteriusu kirikud». Simuna kiriku kohta kirjutatakse: «Simuna kirik (vanemais ürikus leidub nimetus «Katküll», samatigi «pühale Siimon Juudale pühendatud kirik Katkulas») on vanimaid kirikuid Eestis, sest Läti Henriku kroonika teatmeil ehitati ta varsti pärast Eestimaa vallutamist taanlaste poolt aastal 1219 tollase Kettis-küla (praeguse Katkuküla) läheduses ilmsesti algusest peale kivehitistena.

1346. a. annetas Taani kuninga Waldemar III Simuna kiriku koos sissetulekute ja päraldistega Piiskoplikule Toomkirikule Tallinnas. On teadmata, kaua selline korraldus kehtis, samuti kui puuduvad muud kirikuloolised andmed pikema aja vältel. Põhjasõja ajal sai Simuna kirik samasuguse laastamise osaliseks nagu muudki Virumaa kirikud, mistõttu ta aastail 1728—29 neaage uuesti üles ehitati. Nelikümmend aastat hiljem ehitati Simuna kirikule esmakordselt ka torn, mis aga 1831. a. piksest süüdatuna koos kiriku katusega maha põles. 1833. a. ehitati kirikule uus, 168 jala (51,2 m. L. Ü.) kõrgune torn.» Ette rutates võib

TÄHTPIDUSTUSI SIMUNAS

õelda, et torn põles (põletati) maha II maailmasõja ajal. Hävinagu jäljed kõrvaldati alles hiljuti, praeguse õpetaja Ain Eenmaa eestvedamisel.

Simuna kirikus, mis arhitektuurimälestisena on riikliku kaitsese all, leiduvaist kunstiväärtnu ist mainigem meisterlikult nikerdatud altarisena ja kantslit, millest esimene on kaunistatud Schulmanni ja Üexkülli perekonnavappidega. Altarisein pärineb 1684. aastast, kantsel aga on valmistatud 1724. a. Uus altariplitt soetati aastal 1877.

Simuna kirikus on 1000 istekohta nagu Haljalaski, samal ajal kui Rakvere kolmainu kirikus näiteks 860, Viru-Jaagupis 750, Kadriinas 600, Rapla kirikus aga koguni 3000.

Teadaolevate kirikuõpetajate loetelu algab 1593. aasta paiku, hõlmab nimeliselt 11 isikut kuni nn. Pauckerite dünastia alguseni aastast 1785, kelle neli põlvkonda teenisid seal kokku 134 aastat. Aastal 1919 seati ametisse esimene eesti soost, aga naiste mõjul saksiklusse kalduv Aleksander Mägis, kes 1941. a. koos perekonnaga lahkus Suur-Saksamaale, kus oma karjääri lõpetas rindepastorina. Sellest peale on Simuna kogudust teeninud ainult eesti soost pastorid (Edmund Laansalu, Otto Tallinn, Hillar Pöld ja 15. veebruarist 1974 Ain Eenmaa). Mitmel neist on olnud teaduslik kraad.

Juubelipidustused algavad juba laupäeval, 7. oktoobril kell 16 kirikus kontserdiga, kus põhirasikus on Türi kammerkoori kanda Tiit Schützi juhatusel. Esitatakse Beethoveni, Tobiase, Händeli,

A. Arro ja teiste autorite koori loomingut. Orelil saadab ja esitab kontsertpalu Urmas Taniloo. Sõnaliselt osas aitab kontserdi sisustada tuntud teatri- ja filminäitleja Leonhard Merzin.

Pühapäeval, 8. oktoobril algusega kell 11.30 toimub kirikus liturgilise lõikustanupüha jumalateenistus, mida toimetab A. Eenmaa.

Pühapäeval, 15. oktoobril algusega kell 11.30 on Simuna kiriku 770. aastapäeva ja sama kiriku (nn. Normanni) orelil 100. aastapäeva pidulik tähistamine. Jutlustab peapiiskop K. Pajula — teenivad praostid A. Laumets (V.-Maarjast) ja U. Tallinn (Jõhvist) ning teised külalisvaimulikud. Orelil esitab kontsertpalu ja saadab kogu teenistust professor Hugo Lepnurm. Laulab Tallinna Pühavaimu koguduse koor.

Veel on teatada, et pühapäeval, 22. oktoobril algusega kell 11.30 tulevad Simuna kirikusse Tartus taastatud korporatsiooni «Revelia» vilistlased ja praegused tegevliikmed õnnistama oma uut lippu. Mälestatakse ajaliku surma läbi lahkunud ning rindeil ja suretuslaagris hukkunud kaasvõitlejaid. Teenivad ja kõnelevad «Revelia» liikmed-usuteadlased. Lipu õnnistab Simuna koguduse pastor «Revelia» vilistlane Ain Eenmaa. Kirik on avatud ühtlasi kõigile muile soovijatele nagu tavalisel pühapäeval.

Leenart ÜLLASTE

Honorar Muinsuskaitse Seltsi arvele